

KÖYLÜ KIZI PROFESÖR AYŞE

Yahya AKSOY

1 930 yılında Karaman'ın Uğurlu köyünde bir kız çocuğu dünyaya geldi. Adını Ayşe koydular.

Ayşe 1940 yılında ilkokula kayıt oldu. 15 yaşına kadar köyde eğitim aldı.

Sonra Köy Enstitüsüne gitmek istedi. Köy Enstitüsü İvriz'deydi. Bir çikin hazırladılar Ayşe'ye..

İçine çökelek, pekmez, yufka koydular. 4 Temmuz 1945'de yürüyerek yola çıktılar eniştesiyle.

İki geceyi dağda geçirdiler. Karaman'a vardılar, oradan kağni ile Ereğli'ye. Oradan İvriz'e.

Ayşe öylesine okuma heveslisiydi ki. 1950 yılında İvriz Köy Enstitüsü'nü, Birincilikle bitirdi.

Ardından Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulunu kazandı. Onu da birincilikle bitirdi. Ankara Valisi Kemal Aygün Ayşe'yi takip ediyordu. Gel danışmanım ol dedi. Ama o "Köylere gidip çocukları yetiştirmem gerek" deyip öğretmenliği seçti.

Trabzon-Vakıfkebir ilçesi Beşikdüzü'nde öğretmenliğe başladı. Yetmiyordu, daha çok şey yapmalıydı çocuklar için. Burs bularak ABD'ye gitti.

Wisconsin Üniversitesi'nde doktora yaptı. Okulda hoca ol dediler. Ama o "Ülkemdeki çocuklara bakmam gerek" dedi, Ankara'ya döndü.

Hacettepe Üniversitesi Temel Bilimler Yüksek Okulu'na bağlı Beslenme Bölümü'nde ders vermeye başladı.

Yetmedi. Kişisel çabalarla Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu'nu kurdu. Burada bir laboratuvar açtı. Köydeki çocukların hastalıklarına çare olmak için kimyasallar hazırladı. Köydeki salgınlara karşı ishali engelleyen bir ilaç geliştirdi.

Türkiye'nin her köyüne ilaç yolladı. Ve tüm bunları parasız yaptı. Bir vakıf kurdu; Beslenme Eğitimi ve Araştırma Vakfı (BESVAK).

Burada burs beslenme uzmanları yetiştirdi, kurslar verdi. Yetmedi. Vakıf bünyesinde çocuklara burs sağladı ve okuttu. Bilhassa kız çocuklarını, yani, kendisi gibi köylü kız çocuklarını... Prof. Dr. AYŞE BAYSAL... 2016 yılında 86 yaşında Ankara'da vefat etti.

Laboratuvarda besin üzerine çalışmalar yaptı. Köy enstitülerinin neden gerekli olduğunun en canlı örneklerinden birisidir Prof. Dr Ayşe BAYSAL ("Mercimek teyze-mercimek profesörü" olarak da biliniyordu). Köy enstitülerinin yetiştirdiği bir eğitimcinin neler yaptığına, yapabileceğine örnek teşkil eden Ayşe Baysal hocamız nurlar içinde uyusun...

Yazımın girişindeki süper anlamlı ileti bana, çok değerli mesai arkadaşım, Anadolu medeniyetleri Müzesinin eski müdür yardımcısı İnci Bayburtluoğlu'ndan gelince çok etkilendim, duygulandım, heyecanlandım. Geçmişin anıları bir şerit gibi geçti gözümün önünden AYŞE

BAYSAL sayfasını sizinle paylaşmak ve bu değerli köylü kızının insanlara, çocuklarımıza ve özellikle kızlarımıza örnek olacağına inanmaktayım.

Uzun yıllar yakından tanışıp konuştuğum ve makalelere, kitaplara, yıllara ve eğitim dünyasına sığmayacak denli bilgili ve bilinçli, Ayşe Baysal, Sevinç Yücecan ve çalışma arkadaşları ile Kültür ve Turizm Bakanlığı HAGEM Genel Müdürlüğü işbirliği sonucunda, yurt içinde dışında derin etkiler yaratarak aranan, 550'nin üzerinde yiyecek ve içecek hakkında ayrıntılı bilgi veren "TÜRK MUTFAĞINDAN ÖRNEKLER" kitabını çeşitli dillerde Bakanlık yayını olarak çıkarılmasını sağladığım, vatan, millet ve halka hizmet aşkı ile zirveye çıkmış değerli hocamızı saygı ve özlemle anıyorum. Hatıraları önünde saygı ile eğiliyorum.

<https://www.ntv.com.tr/saglik/mercimek-teyze-ayse-baysal-hayatini-kaybetti,VMBEplDv5k24jzyU8D4r1g>